

Özgün Tasarımlı CHE'nin Performansını Etkileyen Parametrelerin Makine Öğrenmesi Teknikleri ile Tahmin Edilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Sinan UĞUZ- Yazılım Mühendisliği Bölümü, Süleyman Demirel Üniversitesi

ÖZET

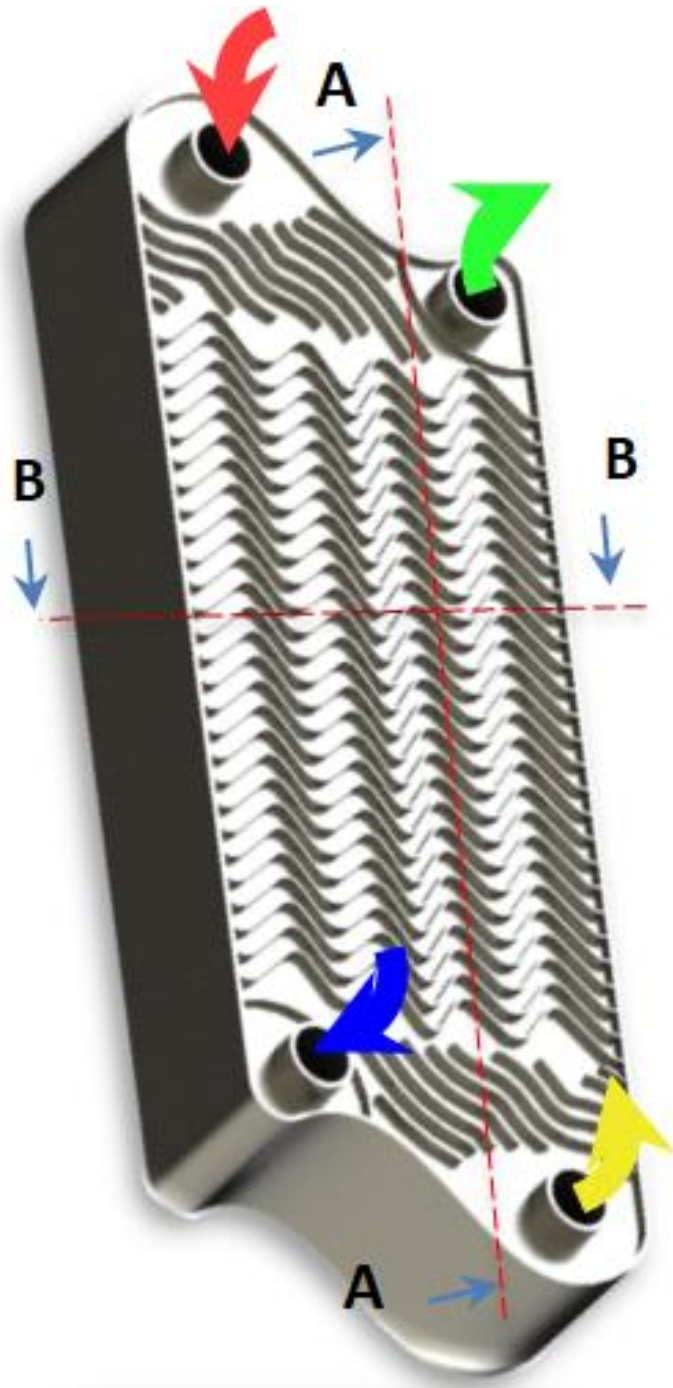
Metal eklemeli imalat (MAM) teknolojisi, özgün tasarımların üretilmesi ve üretim zamanının kısaltılması açısından önemli avantajlara sahiptir. Bu nedenle, bu teknoloji, geleneksel yöntemle üretilmeyen kompakt ve karmaşık geometrili ısı değiştiricilerin üretilmesi için de güncel bir metottür. Sunulan bu çalışmada, MAM teknolojisiyle üretilmiş inovatif tasarımlı **kompakt ısı değiştirici (CHE)**'nin analiz ve test aşamasında bazı deneyler gerçekleştirilmiştir. Deney sayısının artmasının zaman ve maliyet bakımından oluşturduğu olumsuz etki göz önüne alınarak gerçekleştirilemeyen deneylere ait sonuçları tahmin etmek için makine öğrenmesi algoritmaları kullanılarak çeşitli modeller geliştirilmiştir.

1. ÖZGÜN CHE TASARIMI

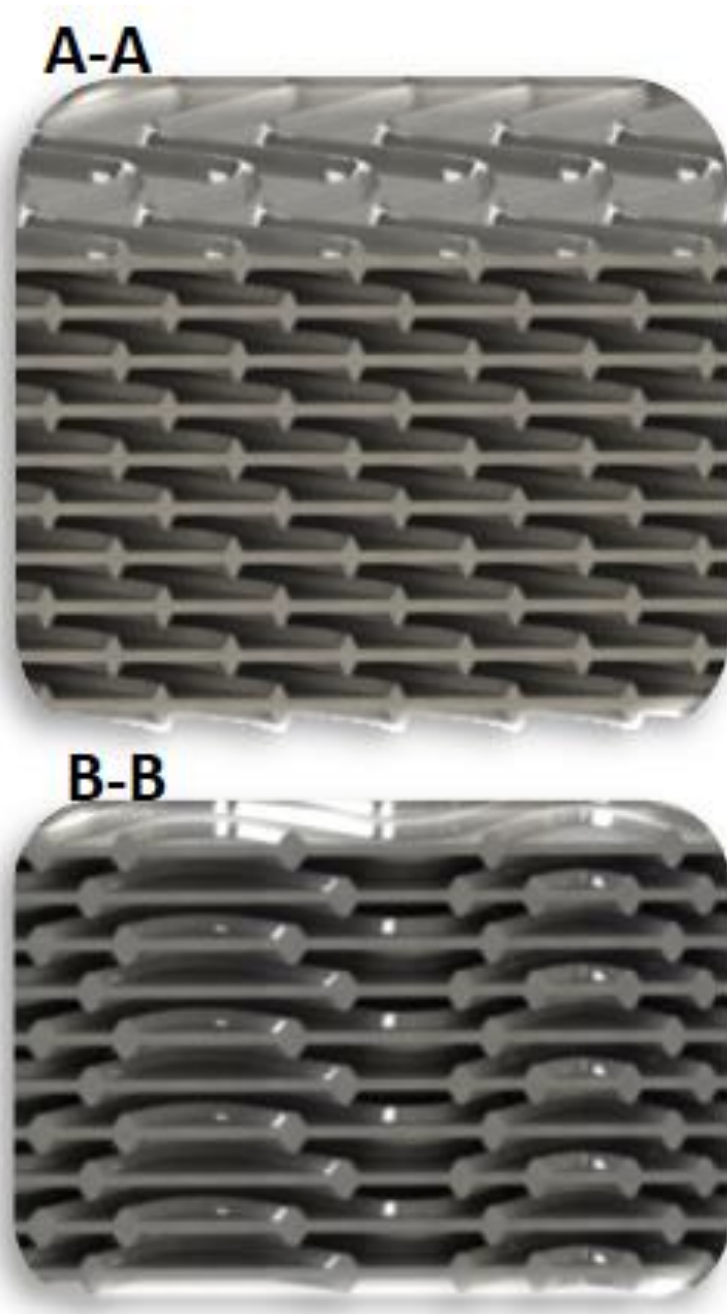
Isı değiştiriciler (Eşanjörler), farklı sıcaklıklara sahip iki akışkan arasında, birbiri içerisinde karışmalarına müsaade etmeden ısı transferinin gerçekleştirildiği cihazlardır. Isıtma sistemlerinde, klima sistemlerinde, kimyasal proseslerde ve güç santrallerinde kullanılırlar.

Kompakt ısı değiştiriciler ise, birim hacim başına çok daha geniş ısı transfer alanları elde etmek için özel geometriler ile dizayn edilmiş ısı değiştiricilerdir.

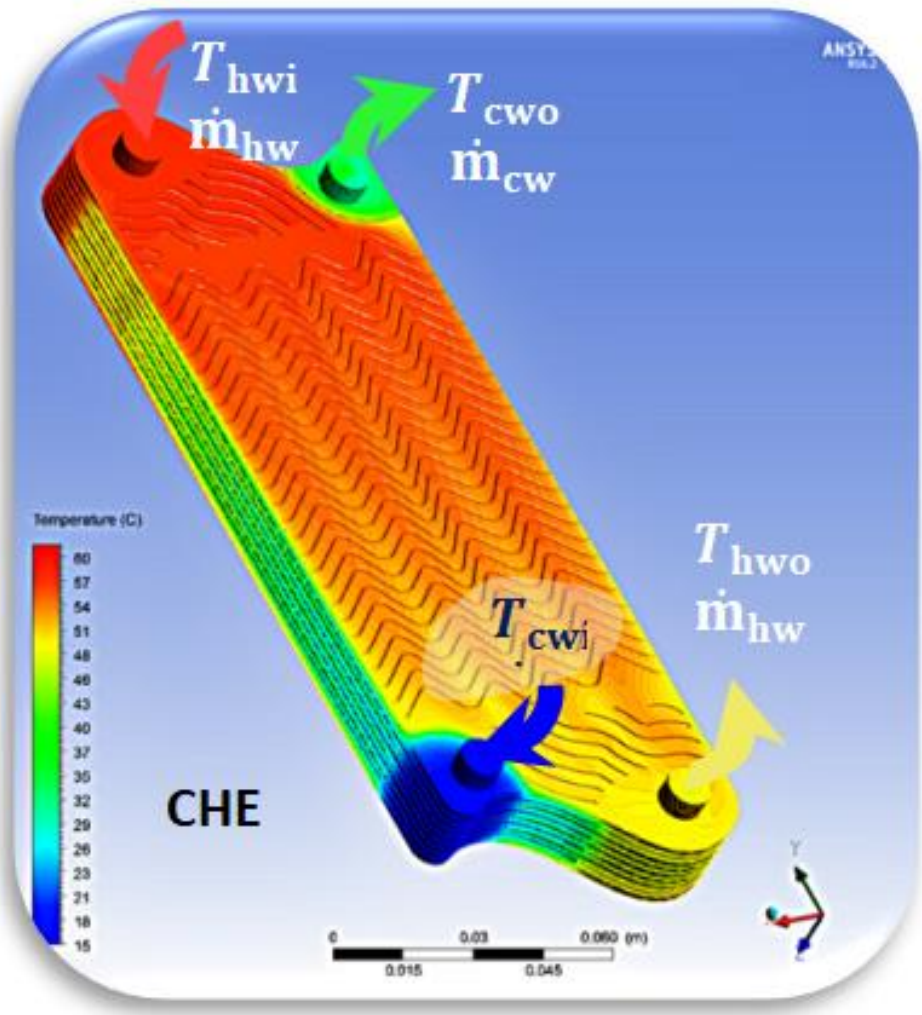
Şekil 1'de, MAM teknolojisi ile üretilmiş özgün CHE'nin 3D CAD tasarımı görülmektedir. **Şekil 2'de**, CHE'nin kesit geometrileri verilmiştir. **Şekil 3'de** ise Ansys-Fluent ile yapılan hesaplamalı Akışkanlar Dinamiği (CFD) analizleri görülmektedir.

Şekil 1: Özgün CHE'nin tasarımı

Şekil 2: Kesit geometrileri

Şekil 3: CFD Analizi

Şekil 4: Üretilen CHE

2. DENEY DÜZENEĞİ

CHE'nin ısı transfer performansı **Şekil 5'de** görülen deney düzeneği ile test edilmiştir. Burada **1** numara Sıcak su tankı, **2** numara PLC kontrol ünitesi ve **3** numara soğuk su tankını ifade etmektedir.

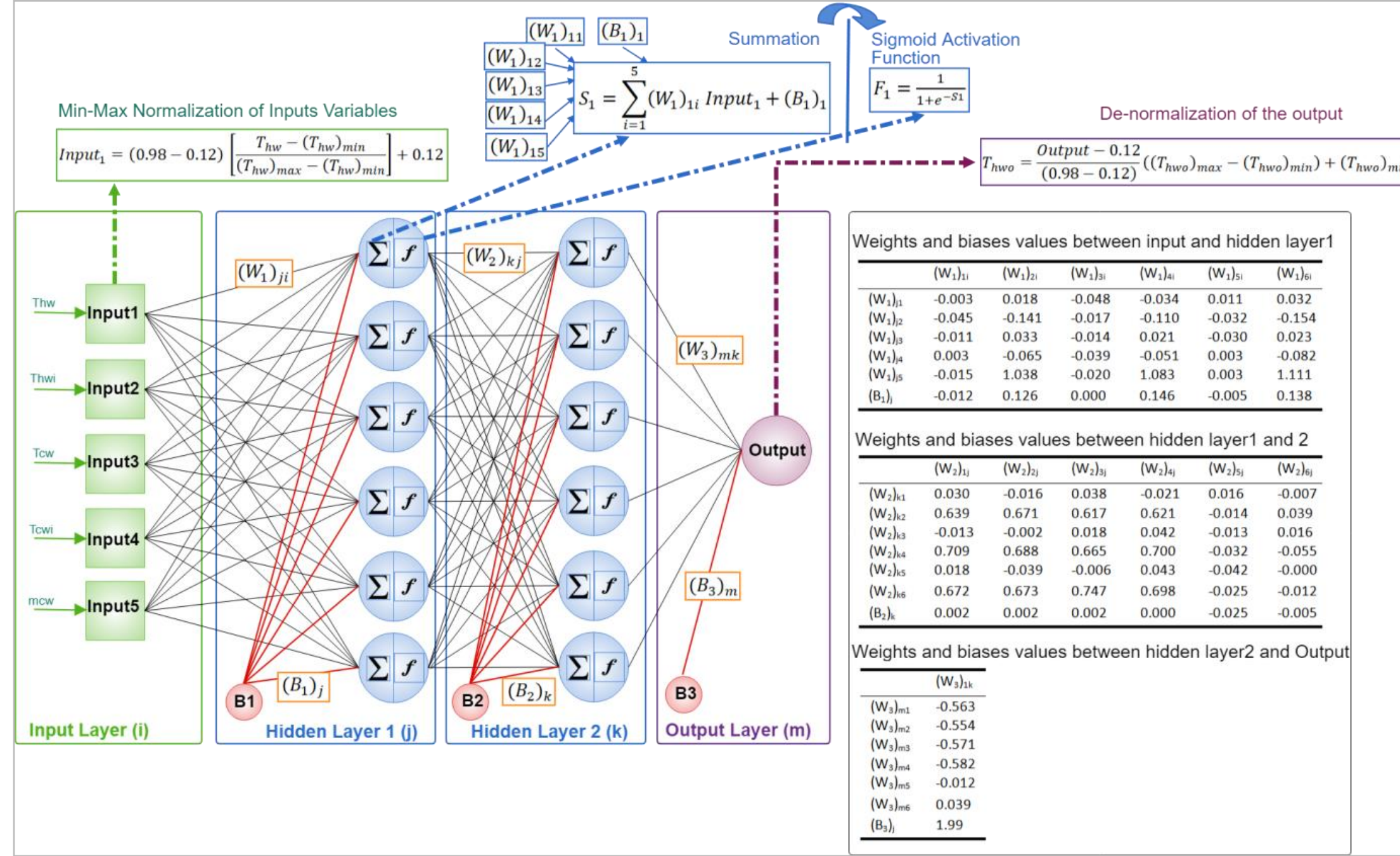
Şekil 5: Deney düzeneği

3. DENEYSEL VERİ SETİNİN ÖZETİ

Tablo 1. Kullanılan deneysel verilerin özeti

m_{hw}	Total Sample	Input Variables				Output Variables		
		T_{hw}	T_{hwi}	T_{cw}	T_{cwi}	m_{cw}	T_{hwo}	T_{cwo}
6	2095	55.5-64.8	59.7-60.3	9.5-25.9	14.6-15.1	2.9-19.1	40.0-47.1	23.8-41.4
7	1967	59.0-64.9	59.9-60.2	15.2-66.6	14.6-15.5	2.9-10.1	41.2-48.7	27.1-42.3
8	1664	57.0-64.6	59.8-60.3	14.9-23.9	14.6-15.1	2.9-10.1	42.7-49.5	28.2-43.4
9	1837	59.5-63.8	59.7-60.3	14.9-28.6	14.6-15.1	3.0-10.1	43.7-50.5	29.3-44.2
10	2490	58.6-65.2	59.8-60.4	14.9-28.0	14.6-15.1	3.0-10.0	44.7-51.4	29.9-45.1
11	325	62.2-63.7	59.8-60.2	15.1-15.6	14.5-15.1	5.9-6.7	47.3-48.2	35.2-36.9
12	947	60.1-63.7	59.6-60.1	15.1-29.2	14.7-15.1	2.9-8.1	46.9-52.7	33.1-44.2

4. YSA MODELİ

5. MLR İLE TÜRETİLEN DENKLEMLER

T_{hwo} için Multiple linear regression ile türetilen denklemler

m_{hw}	Equations
6	$T_{hwo} = -127.231 - 0.041T_{hw} + 2.607T_{hwi} + 1.491T_{cwi} - 0.937m_{cw}$
7	$T_{hwo} = -122.217 + 2.299T_{hwi} - 0.298T_{cw} + 2.321T_{cwi} - 0.891m_{cw}$
8	$T_{hwo} = 51.819 - 0.138T_{hw} + 0.791T_{hwi} - 0.046T_{cw} - 2.546T_{cwi} - 0.988m_{cw}$
9	$T_{hwo} = 51.137 + 0.043T_{cw} - 0.8785m_{cw}$
10	$T_{hwo} = -80.589 + 0.058T_{hw} + 1.557T_{hwi} - 0.026T_{cw} + 2.455T_{cwi} - 0.809m_{cw}$
11	$T_{hwo} = 34.572 - 0.130T_{hw} + 0.155T_{hwi} + 0.402T_{cw} + 0.538T_{cwi} - 0.335m_{cw}$
12	$T_{hwo} = -2.824 - 0.095T_{hw} + 0.768T_{hwi} + 0.006T_{cw} + 0.997T_{cwi} - 1.001m_{cw}$

T_{cwo} için Multiple linear regression ile türetilen denklemler

m_{hw}	Equations
6	$T_{cwo} = -210.856 - 0.073T_{hw} + 3.880T_{hwi} + 1.890T_{cg} - 2.069m_{cw}$
7	$T_{cwo} = -235.450 - 0.078T_{hw} + 3.719T_{hwi} - 0.064T_{cw} + 4.311T_{cwi} - 1.947m_{cw}$
8	$T_{cwo} = 48.629 - 0.255T_{hw} + 1.629T_{hwi} - 0.106T_{cw} - 5.362T_{cwi} - 2.186m_{cw}$
9	$T_{cwo} = 108.634 - 0.110T_{hw} - 0.758T_{hwi} + 0.081T_{cw} - 0.632T_{cwi} + 2.015m_{cw}$
10	$T_{cwo} = -211.447 + 0.091T_{hw} + 2.910T_{hwi} - 0.075T_{cw} + 5.458T_{cwi} - 1.993m_{cw}$
11	$T_{cwo} = 29.583 - 0.206T_{hw} + 1.030T_{cw} + 0.615T_{cwi} - 0.877m_{cw}$
12	$T_{cwo} = 42.987 + 0.411T_{cwi} - 2.082m_{cw}$

6. PERFORMANS DEĞERLENDİRME

m_{hw}	Training Process				Testing Process			
	R^2	MAE	MSE	MedAE	R^2	MAE	MSE	MedAE
6	0.936	0.192	0.06	0.144	0.938	0.199	0.061	0.164
7	0.941	0.200	0.05	0.180	0.942	0.219	0.061	0.209
8	0.963	0.153	0.03	0.129	0.962	0.161	0.037	0.142
9	0.927	0.153	0.07	0.153	0.919	0.225	0.080	0.182
10	0.958	0.167	0.04	0.152	0.959	0.165	0.040	0.145
11	0.896	0.218	0.10	0.128	0.797	0.370	0.202	0.343
12	0.977	0.109	0.02	0.086	0.961	0.137	0.038	0.089

Bu çalışma, **TUBİTAK 1001, 210M070** adlı proje altında, TUBİTAK tarafından fon desteği alınarak gerçekleştirilmiştir.